

Vaccinationsstatistik från skolhälsovården

Elever i årskurs 6, läsåret 2004/ 2005

Resultat läsåret 2004/ 2005.

Resultaten visar inga stora förändringar jämfört med föregående läsår (2003/ 2004).

Rapporttäckning.

Rapporter inlämnades från 3 317 skolor i 287 av 290 kommuner i 21 landsting.

Rapporterna omfattade totalt 118 273 elever, vilket motsvarar 95,9 procent av elever i årskurs 6 enligt Skolverkets statistik för läsåret 2004/ 2005 (Tabell 1 och 2).

Rapporter saknas helt från tre av 290 kommuner. Rapporttäckningen för de övriga 287 kommunerna varierar från 33% till 118%. Totalt 81 procent av rapporterande kommuner (233/287) ligger inom intervallet 95-105%. Det totala bortfallet beräknas omfatta drygt 5000 elever i årskurs 6.

Variationer i rapporttäckningen mellan olika kommuner kan bero på flera olika faktorer: utebliven rapport från ett antal skolor, redovisning av icke folkbokförda nyinvandrade elever, elever som går i skolor i annan kommun än hemortskommunen alternativt att skolornas upptagningsområden ej alltid följer kommungränserna.

Vaccinationsstatus hos elever i årskurs 6, läsåret 2004/2005

- Andelen fullvaccinerade med minst 4 doser vaccin mot difteri, tetanus och polio uppgick till 97 procent av elever i årskurs 6, med variation mellan olika landsting från 91 till 99% samt mellan olika kommuner från 28 till 100%.
- Andelen elever som fått två doser vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund uppgick till 95,2 procent (variation i olika landsting från 94 till 96,7; i olika kommuner från 77,8 till 100 procent). Ytterligare 3,7 procent uppgavs ha fått endast en vaccindos. Totalt rapporterades således att 98,9 procent av alla elever hade fått minst en vaccindos mot mässling, påssjuka och röda hund.

Genomsnittssiffrorna för hela landet var i stort sett oförändrade jämfört med föregående läsår, men variationerna mellan olika landsting och kommuner var mer uttalade för läsåret 2004/2005 (Tabell 3).

Andelen helt ovaccinerade elever och/eller med osäkert vaccinationsstatus uppgick till 0,9 procent för difteri, tetanus samt 1,7 procent för polio och 1,1 procent för mässling, påssjuka och röda hund. (Tabell 1). Enstaka skolor rapporterade avsevärt högre andel helt ovaccinerade elever.

Antalet/andelen elever där uppgift saknades beträffande ovanstående vaccinationer var något högre läsåret 2004/2005. Detta gäller särskilt uppgift om vaccination mot polio.

Uppgift om vaccination mot *Haemophilus influenzae typ B* insamlades från skolhälsovården för första gången läsåret 2004/2005, då elever i årskurs 6 (de flesta födda 1992) tillhör den första årskull som blev allmänt vaccinerad.

Allmän vaccination mot *Haemophilus influenzae typ B* infördes i Sverige 1992. Tidigare statistik från barnhälsovården i januari 1995 visade att knappt 90 procent av barn födda 1992 erhållit minst en vaccindos mot *Haemophilus influenzae typ B* före två års ålder.

Enligt rapport läsåret 2004/2005 hade 53 procent av denna årskull (elever i årskurs 6) fått minst tre vaccindoser och ytterligare 26 procent hade fått minst 1-2 doser dvs totalt 79 procent hade fått minst en vaccindos. Variationerna av den rapporterade vaccinationsfrekvensen var stora mellan olika lands-ting och olika kommuner. Totalt nio av 287 kommuner redovisade ingen uppgift om vaccinationsstatus mot *Haemophilus influenzae typ B*. I övriga 278 kommuner saknades uppgift för totalt 12 procent av eleverna i de rapporterade skolorna.

Beträffande det riktade vaccinationsprogrammet mot tuberkulos respektive hepatit B visade sig dokumentationen i skolhälsovårdsjournalerna vara ofullständig även detta läsår. För knappt 30 procent av eleverna i rapporterade skolor saknades uppgift om eventuell BCG-vaccination och för drygt 46 procent saknades uppgift om eventuell vaccination mot hepatit B. Totalt rapporterades att 13,2 procent hade blivit BCG-vaccinerade (variation från 0 till 45 procent i olika kommuner). Andelen vaccinerade mot hepatit B (en eller flera doser) uppgick till 1,3 procent (variation från 0 till 38 procent i olika kommuner).

Bedömning.

Resultaten av vaccinationsrapport från skolhälsovården läsåret 2004/2005 visar generellt en god anslutning till det allmänna vaccinationsprogrammet i de rapporterade skolorna. Glädjande är den goda vaccinationstäckningen mot mässling, påssjuka och röda hund. Dock återfinns enstaka skolor där majoriteten av elever är helt ovaccinerade.

Ökad uppmärksamhet behövs när det gäller:

- De tre kommuner som ej lämnat vaccinationsrapport
- Kommuner med låg rapporttäckning eller med rapporttäckning överstigande 105 procent jämfört med skolverkets elevstatistik för årskurs 6.
- Icke rapporterade skolor –när det gäller orsaken till utebliven rapport.
- Bristande överföring av vaccinationsuppgifter från barnhälsovården till skolhälso-vården och/eller svårigheter att tolka vilka vaccin som verkligen har givits. Detta problem har accentuerats i och med införandet av flervalenta vaccin.
- Bristande dokumentation i skolhälsovårdsjournalen beträffande tidigare vaccination mot tuberkulos respektive hepatit B. I de fall där dessa vaccinationer ges på annan mottagning än barnavårdscentral respektive skolhälsovård försummas inte sällan information till dessa instanser.

Här nedan följer upprepade information från den rapport som lämnades för läsåret 2003/2004 beträffande bakgrund och metod för insamling och analys av vaccinationsstatistik från skolhälsovården.

Bakgrund

Kartläggning av vaccinationsstatus hos skolbarn genom årlig insamling av vaccinationsstatistik från skolhälsovården infördes 1982 i samband med införandet av tvådos-programmet för vaccination med kombinerat vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund vid 18 månader respektive 12 års ålder. Syftet var att säkerställa en god anslutning till det nya vaccinationsprogrammet med en minst 90 procentig vaccinationstäckning för att uppnå ”herd immunity”.

Skolöverläkare Annika Strandell vid Skolöverstyrelsen ansvarade för statistikinsamling och analys under perioden 1982 tom 1990. Skolverket ansvarade för statistiken under läsåret 1990/1991. Från och med läsåret 1991/1992 tom 1996/1997 insamlades statistiken av Smittskyddsinstitutets epidemiologiska enhet, dock med uppehåll för läsåret 1995/1996. Från och med läsåret 1997/1998 ansvarar landets smittskyddsenheter för insamling av vaccinationsrapporter från enskilda skolor/kommuner samt vidarebefordran av regionala rapporter till Smittskyddsinstitutet för sammanställning av statistiken på riksnivå.

Från och med läsåret 2003/2004 har ansvaret för den nationella sammanställningen av vaccinationsstatistiken överförs från avdelningen för epidemiologi till vaccinprogramsektionen vid avdelningen för immunologi och vaccinologi (IVA).

Metod.

Statistiken omfattar vaccinationsstatus hos elever i årskurs 6 vid vårterminens slut. Statistiken gäller alla vaccinationer som eleven fått före eller under skoltiden fram till dagen för rapport.

Rapportblanketter, anvisningar och följebrev utformas vid en årlig revision, som sker under höstterminen av Smittskyddsinstitutet i samråd med skolläkare och andra specialister.

Adresslistor över skolor med årskurs 6 beställs från Statistiska centralbyrån och distribueras till respektive smittskyddsenhet. Rapportblanketterna vidarebefordras via elektronisk överföring till smittskyddsenheterna som distribuerar dem vidare till kommunala samordnare för skolhälsovården alternativt direkt till skolhälsovårdsenheterna.

Skolsköterskorna går igenom elevernas skolhälsovårdsjournaler och redovisar totalt antal elever, som är inskrivna i årskurs 6 vid vårterminens slut samt antalet av dessa elever som vaccinerats (före skolstart och/eller under skoltiden) mot difteri, stelkramp, polio, mässling, påssjuka och röda hund samt tuberkulos (BCG-vaccin) och hepatit B. Uppgift om antalet doser insamlas i följande grupper: 4 doser, 1-3 doser, ingen dos och uppgift saknas. **Ifyllda rapportblanketter sänds vid vårterminens slut (aningen via kommunala samordnare eller direkt från skolhälsovården), till smittskyddsenheterna**, där data registreras i en färdigprogrammerad excelfil, som därefter insändes till Smittskyddsinstitutet via e-mail. Slutliga resultat återrapporteras till Smittskyddsenheterna och till Socialstyrelsen och presenteras på Smittskyddsinstitutets hemsida.

Rapporttäckningen beräknas av antalet elever i årskurs 6 i de skolor som lämnat vaccinationsrapport i procent av antalet elever i årskurs 6 enligt Skolverket (statistik från Statistiska centralbyrån/SCB). Bortfallet i rapporteringen utgörs således av antalet elever i varje kommun enligt Skolverket (SCB) minus antalet elever i rapporterande skolor i aktuell kommun.

Andelen vaccinerade/ovaccinerade beräknas av antalet vaccinerade/ovaccinerade elever i procent av antalet elever i årskurs 6 i de skolor som lämnat vaccinationsrapport. I dessa skolor finns också ett antal elever där skolsköterskan ej haft uppgift om vaccinationsstatus ("uppgift saknas" = osäkert vaccinationsstatus).

Elever med "uppgift saknas" = **osäkert vaccinationsstatus** ingår i nämnaren vid uträkningen av andelen vaccinerade / ovaccinerade.

Samma nämnare används för beräkning av andel vaccinerade mot tuberkulos respektive hepatit B som för difteri, tetanus, polio och MPR trots att uppgift saknas för en avsevärt större andel elever när det gäller de riktade vaccinationerna.

Elever i icke rapporterande skolor ingår inte i nämnaren för andelen vaccinerade/ ovaccinerade.